

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto XVIII, 6

EL VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA

Junij 1971

O, vi vsi, ki mimo greste
po potu,
poglejte in vidite,
je li katera bolečina kakor
moja bolečina,
ki me je zadela,
ko me je Gospod v bridkost
pogreznil
ob dnevu svoje srdite jeze?
Zavrgel je vse moje junake
Gospod v svoji sredini.
Zbor je sklical zoper mene,
da stre moje mladeniče.
Zato se moram jokati,
oko mi toči solze.
Zakaj daleč je od mene tolažnik,
ki bi me poživil.
Zbegani so moji otroci,
ker me je prevladal sovražnik.

Čuj, žalovanje se sliši v Rami,
bridko jokanje!...
Rahela objokuje svoje otroke,
ne da se potolažiti
zaradi otrok, ki jih ni več.

Čuj, žalostinka se sliši s Siona:
„Kako smo uničeni, silno
osramočeni!
Domovino moramo izgubiti,
svoje hiše zapustiti!
Smrt nam je prilezla skozi okna,
prišla v naše palače,
pobrala je otroka s ceste,
s trgov mladeniče!
Mrtva trupla ljudi leže
kakor gnoj po polju,
kakor za žanjcem snopi,
ki jih nihče ne pobira.“

Nad matere mladih mož sem
pripeljal pokončevalca opoldne,
storil sem, da sta jih nanagroma
popadla strah in groza.
Kar jih preostane, jih meču
izročim,
vpričo njihovih sovražnikov!

Gledam zemljo – in glej:
prazna in pusta je!
K nebu – njegove svetlobe ni!
Gledam gore – in glej:
tresejo se!
Vsi griči drhte!
Gledam – in glej:
ni več človeka!
Vse ptice pod nebom so
odletele!

Gledam – in glej:
rodovitna dežela je puščava!
Razdejana so vsa njena mesta
pred Gospodom, pred njegovo
silno jezo!

prerok Jeremija,
iz „žalostink“

tisti čas

TISTI ČAS s svojimi doživetji in znamenji, s svojimi absurdi, grozami in odrešenji je v nas in bo ostal za vedno. Premikamo dejstva, povezujemo dogodke v faktorje, zapisujemo, odpisujemo – verjamemo in ne verjamemo... vračamo se, vodimo boje. Z vsemi silami se borimo za ubitega, ustreljenega, nepozabnega človeka. Oprtamo si nahrbtnike in se spustimo v globoke soteske, prebredemo vodo, prekoračimo cesto. Skoraj vse hiše so porušene – jesensko deževje nastopa; priča bojov stoji požgana cerkev, zidovi so črni od dima, stare podobe se majejo v nemi grozi pred nečim, kar je šlo mimo. Nadnaravne sile v svojem družbeno zgodovinskem razodevanju? Voz apokaliptičnih bitij in skušnjav, stara orožja, črne kuge?

Za nas ni tisti čas nikdar minil – nekje v globini boli in zalezuje, odkriva, očiščuje in povezuje, vleče na steze usodne preteklosti. Naši fantje so popoldan zavzeli Kočevje; dan je miren, ko da bi ne bil dan tistega leta. Včasih se sliši bližnja eksplozija, kot da razstreljujejo cesto. Če prisluhneš, slišiš v dalji topovsko grmenje. Gozd se preliva v globokih zelenih, modrih in rjavih barvah, a ga ne morem uživati niti za trenutek. Ležim na odprti jasi in gledam, morda zadnjikrat, lep predpomladni dan nad Slovenijo. Prav do Karavank seže pogled, do zadnjih vrhov. Razložno je videti, kako stiska čas bližajo in daljno pokrajino, vasi so zadobile nezemeljske obrise, mesta so zaprta: živali komaj hodijo v še nekoliko hladnem dnevu, ljudje so plegli v topem premišljanju. Na desni se ziblje med potmi samotni križ odet v raztrgane cunje – od njega kaplja topla kri. Usoda nastopa kakor vihar – razgorela se je v okoljeni hiši, v plamenih je planila prek mladostnih lic nekega vojaka, pordečila je mestni asfalt, oškropila prst in kamen.

Nekaj časa počijemo ob cesti, nato se poženemo naprej mimo kočevskih vasic – sovražnik je za nami kot stari duh, spuščen zadnjikrat v ta svet. In ne vemo, kdaj bo napadel, kje zmagal, kdaj se uničil. Kako se moremo toliko ukvarjati s sedanostjo in nič s preteklostjo – ali pa, kako smo se mogli toliko ukvarjati s preteklostjo in nič z aktualnostjo?

September se bliža h koncu, gozdovi se začenjajo spreminjati v zlato in rdeče – bil je čas poslednje jeseni. V mraku smo se približali Krki in se nato prek dolenjskih vasic spet prebijali proti Rogu. Boji so bili drugačni kot vedno – brat ni poznal brata, med streljanjem je bilo slišati nekaj kot rezke glasove iz drugega sveta. Ogenj se je soočal s krvjo in kri se je soočala z ognjem. Boj je bil kratek in, dejal bi, suh. Ni bilo videti krvi tokrat, ne slišati krikov in stokanj umirajočih, čas je takoj vse polizal in zadušil in vse presnovil. Ampak roški bunker še vedno stoji in razdrapano kraško kamenje in drevje se je spet spremenilo v svoje navadne, vsakdanje fantastične oblike.

Tisti čas... V njem se je razodela vse drugačna resnica, z njim je vstala vse zanosnejša, globlja vera. Pravzaprav ne morem ven iz razračenih in skalovitih pobočij; dračje in trohneča debela se svetlikajo ponoči v skrivnostnem fosfor-nem žarenju, korenine diše v svojih starih močeh. Gozdne poti se vijejo sem in tja in me vlečejo vedno globlje v prastaro gluhost. Nemudoma se odpre prostrana jasa proti jugu, poraščena sem in tja z gostim grmovjem. Poskušam maline, iščem jagode. Planinske trave so ostre, a lepe in dišeče in človek leže in si počije v njih. V dalji se oglašajo zvonjenje, morda v Podstenicah ali še dalj. Romarske občutke imam, ko se dvignem in spet odidem proti gozdu. Takoj se zavedem in zadobim razmerje do ostre stvarnosti trenutka. Sovražnik nastopa v svoji absolutni, požastni premoči. Za bombardiranjem iz zraka je prišlo ostro in nenadno bruhanje strojnic, nato še podzemski krohot in zadimljenost. Hotel bi kričati kot v sanjah, a grlo je suho, jezik poln rdečega in zelenega pekčenskega prahu. Ali se je zamajala zemlja? Samo eno je ostalo mirno in nespremenjeno: gmota človeške tesnobe, izraz groze in tenka vijuga časa in krvi.

TISTI ČAS...

Težak nahrbtnik me ovira – zalučam ga v prepad in skočim za tovarišem prek kamenite poti. Noč je črna, kot je nisem še nikdar take poznal. Orožje je mrzlo kot prabitni mrz. V tisti uri se spomin bežno in v bolečem premiku še enkrat vrne domov, v božansko stvarnost slovenske domačnosti, ki se je že izgubila v brezbrežnosti časa. Padem na zemljo – v tem trenutku se je razdivjal boj za skalovito postojanko sredi gozda. Po zidovih so postavljene strojnice in minometalci in v temi se sliši pošastno sikanje bliskov, ki zadevajo v živo meso in kri. Smo na tistem silovitem terenu v trikotu med Kraljevim kamnom (634 m), Kraguljevim vrhom (686 m) in Taborom (945 m). Jeklo in svinec sekata veje iz stoletnih dreves in lomita živo skalo. Videl sem, kako so celo zveri bežale okrvavljene in videl sem košček neba med krošnjami dreves in nekaj fantov, ki so mi bili najbližji. Boj v tisti usodni oktobrski noči je bil peklensko večnost. Še enkrat smo drug za drugim padli na že razbeljena tla in se združili s koreninami dreves in koreninami skal. V kratkih spopadih, ki so trajali po petnajst do dvajset minut, smo se tako približali sovražniku, da smo bili z njim pravzaprav eno – v krvi.

Kaj se je razlilo takrat po roških grapah in jasad? Kakšni ognji so se razgoreli? Videli so jih do Kočevja in tja do Črnomlja. Kakšen usodnosten smisel je imelo divjanje nečloveških in nadčloveških sil? Bili smo sredi vojne in gredji revolucije – v času plinskih celic, koncentracijskih taborišč; v času umorov v kamnosekih in na samotnih krajih. Tisti čas bo ostal za vedno v najglobljem; boli nas in pripravljaja za večnost; peče in loči – za večnost.

Ne morem iz trikota med Kraljevim kamnom, Kraguljevim vrhom in Taborom. Noč je bila in pomalem je deževalo,

ko sem zapustil dom in se napolil za njimi. Kolona se je zbrala zunaj mesta v dobro pripravljenem skrivališču. Odšli smo zgodaj in bili za dneva že v globokem gozdu. Med blato se je mešal sneg, živali so ga teptale v mastno, rjavobrozgo. Nato se je bataljon pomikal nekaj časa po cesti, ki gre proti Starim žagam in naprej v Podturen; kmalu pa smo se morali umakniti in se zateči v hrib. Ves dan smo hodili v brezmiselnem kroženju, da bi sovražniku, ki nas je zasledoval, zmešali pot. Ko sem si zvečer nagražil nekaj listja pod drevesi, nisem čutil ne nog, ne rok in tudi ne tistega duha, ki je bil z nami. Poezije, ki sem jih nosil s seboj, in še dve ali tri druge knjige so bile mokre in blatne. V nas je bilo nekaj grozotno novega in golega. Mislim: kakšni junaki so bili fantje in koliko jih je bilo med njimi pravzaprav še otrok, z otroško vero...

Namestili smo se v jami med skladi skal in drevja. Ampak že so zatulile granate s presunljivim piskom in eksplozivno rale stran od naše baze. Čakali smo v zamrzlem strahu. Gozd je bil poln nekega nadrealnega bobnenja. Nekje je počil strel – ne vem, ali je bil naš, ali sovražnikov – za njim se je utrgal plaz mitraljezov in min. Morali bi narediti silen izpad iz tiste jame, kajti bili smo v peklju. Ne vem, komu je uspelo prebiti se ven. Samo to vem: bili smo se divje za osvoboditev od nečloveških, starih pošasti – za človeškost in svobodo, za nova prepričanja in za naprednost vsega slovenskega. Ali smo bili uničeni? Ali smo zmagali?

Tisti čas je bil znamenje – v zdanji resničnosti je pričujoč ne samo kot zgodovinsko dejstvo, ampak kot krvav, globlje smiselni prehod v novo zavezanost in spoznanje resnice.

france papež

editorial

hermanos del mismo padre

por julián marías

EN LOS ÚLTIMOS diez o doce años se ha producido en el mundo católico una honda crisis. Data del papa Juan XXIII, a quien llamé una vez "el Libertador". La obra de Juan XXIII tardará mucho tiempo en comprenderse. Ha sido un caso extraordinario de genialidad "profesional"; no ha sido un teólogo genial, ni un filósofo, ni un escritor genial. Era un hombre genial. Su genialidad correspondía al hombre, a la persona como tal; y, dado lo que significa la condición sacerdotal, no podía ser un hombre genial más que siendo al mismo tiempo un sacerdote genial.

Empiezan con Juan XXIII innumerables cosas. Una de ellas, que la Iglesia como tal pronuncia las palabras que nos ha enseñado a decir pero que corporativamente no había pronunciado nunca: *Ego peccavi*, "yo pequé". Por primera vez, que yo recuerde, por boca de Juan XXIII la Iglesia ha reconocido sus errores, sus culpas; se ha disculpado y ha pedido perdón. Ha tenido también, como innovación desde la Reforma, la reconciliación con la realidad, y la realidad es siempre actual: real es lo que es, se entiende lo que es ahora, y por eso su lema fue lo que llamaba en italiano el *aggiornamento*, es decir, la puesta al día, porque Juan XXIII no había olvidado que Dios es Dios de vivos y no de muertos.

Entonces decidió convocar el Concilio Vaticano II, que mostró, y esto es algo decisivo, cuál era la verdad de la Iglesia y, en particular, de la jerarquía eclesial, de los obispos, arzobispos, cardenales: una realidad que no coincidía con lo que habitualmente se creía, con los grupos minoritarios que normalmente, usualmente expresaban la opinión y la mente de la Iglesia.

Yo tuve la fortuna inapreciable de asistir a las sesiones del Concilio Vaticano II durante una semana; recibí una invitación para ello y estuve en San Pedro, escuchando los discursos, asistiendo a las votaciones, hablando con los prelados que llenaban San Pedro, en los pasillos, en los corredores, en los bares; fue una experiencia inolvidable, que conté y comenté en un ensayo, "Panorama desde el Concilio", en un libro de hace unos años, titulado *Meditaciones sobre la sociedad española*. Era impresionante asistir a las votacio-

nes; se veía el espíritu, no solamente los votos; eran unas mayorías conmovedoras: mayorías de obispos que querían la libertad, no que la aceptaban, no que la toleraban, no que la aguantaban; que la querían desde dentro de sí mismos, que empezaban a ser lo que realmente eran, que miraban a todos los hombres como hermanos, porque todos tienen el mismo padre, que es Dios.

Yo recuerdo las palabras de Paulo VI en la India, hablando de su profunda simpatía por este noble pueblo no cristiano, y recordaba unas palabras atroces de Donoso Cortés, que se nos habían puesto como modelo hacía muy poco tiempo, en que decía: "No conozco nada más vil y despreciable que el género humano fuera de las vías católicas." No había inversión más radical de la posición de Donoso Cortés, sostenida por una gran parte de los católicos del mundo hasta poco tiempo antes de que Paulo VI la invirtiera expresando su amor, su simpatía, su estimación por los hombres todos, fueran o no católicos, fueran o no cristianos.

Hay dos sofismas, dos falacias que me son igualmente repugnantes. Uno es el de los que proclaman todo el tiempo la fraternidad de los hombres sin admitir la paternidad de Dios. Los hombres somos hermanos porque somos hijos del mismo Padre. Si no lo fuéramos, ¿por qué? ¿Por qué soy hermano de un hombre cualquiera desconocido, si no tiene el mismo padre? Esta es una falacia que conviene desenmascarar. Pero hay otra, la falacia de los que proclaman la paternidad común de los hombres, pero al mismo tiempo no reconocen como hermanos a los demás a pesar de ser hijos de ese mismo Padre. Son dos falacias que me parecen cristianamente inaceptables.

JULIAN MARIAS, eminente filósofo español contemporáneo, discípulo y continuador de la obra del gran Ortega y Gasset, pronunció el 29 de marzo de 1971 en la catedral de Madrid una conferencia titulada *La figura del sacerdote ayer y hoy*. De ella se copian estos fragmentos.

M E D D O B J E JE REVIVA SLOVENSKEGA USTVARJALCA V SVOBODI – NAROČITE JO!

KNJIGE SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE NAJ SO LAST IN VREDNOTA VSAKE SLOVENSKE DRUŽINE!

deset ali dvanajst tisoč...

NA POTI sem dohitel starčka.

Vprašal sem ga, ali je tam okrog kaj morila kuga.

„V doline tja čez so jih vozili na tisoče,“ je stavec pokazal s palico proti četrti gričevja, „zakopali pa tako slabo, da je zmeraj treba kaj prikopavati. Najmanj deset tisoč. Dvanajst pravijo drugi. Kaj se ve!“

Nekje, sonce je šlo v zaton, sem šel mimo dolin, ki mi jih je pokazal stavec od daleč. Nekaj gozdu podobnega je bilo, kjer je ležalo tistih deset ali dvanajst tisoč, kolikor jih je že bilo. Sonce je zahajalo, ko da ni bilo nič.

Desetletja so bila že, pa si imel čuden vtis, da se pepel v zraku še ni povsem sesedel. Čim lepša je bila pokrajina, tembolj ti je silila v zavest preteklost krvi in požarov. Še mnogo časa je moralo preteči, preden bi se stvarstvo spet učistilo v nedolžnost zraka in rastja. Zelenje in trte v pobočjih so ti še preveč dajale misliti na to, iz česa so se pojile. Še si naletel na razvaline, kjer so se sredi sob s še neizpranim barvilom ometa razdivjale divje smokve.

Vse je bilo tako, ko da se je vojna že odmaknila, kuga pa še ne, čeprav je ljudem sijalo z obrazov nekakšno posili zadovoljstvo, kljub lakoti. Gledali so, ko da so na vojno pozabili, na kugo pa še ne. Če si se zapletel v pogovor, so na koncu zmeraj prišli tisti tisoči na dan, deset ali dvanajst, kolikor jih je že bilo.

V težkih mislih sem hodil dolgo sam. Potem se mi je od nekod pridružil pes. Potem je prišla noč in me je pustil tudi pes.

BARA REMEC
tušanka za Kosovo
pesniško zbirko

alojz rebula
iz romana „v sibilinem vetru“

3. kulturni večer XVIII. sezona

sobota 26. junija 1971 ob osmih
v veliki dvorani slovenske hiše

glasbeni in
gledališki odsek

sprema beseda – nikolaj jeločnik
diapozitivi – arh. jure vombergar

Domobranske junake in Narteja Velikonja ob obletnici njihove nasilne smrti
bo počastil France Papež

vstopnina 2 pesa-ley

krištof penderecki

„trpljenje našega
gospoda jezusa kristusa
po lukežu“

izvaja filharmonični orkester iz krakowa
s solisti in zborom

audiovizualni koncert

izredna publikacija

kot bibliofilsko izdajo v
500 izvodih s števkami
darovalcem jubilejnega
prispevka ob 15-letnici
glasa

Žalost zmagovalstva

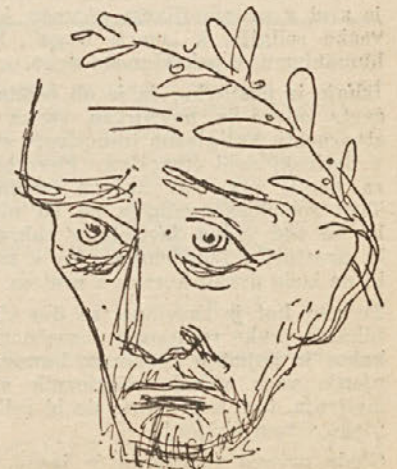
poljska vojna in emigracijska lirika
med drugo svetovno vojno

poklanja
slovenska kulturna akcija

prepesnitve
TINE DEBELJAK

lesorezi
BARA REMEC

250 izvodov je v prosti prodaji po 15 in 20 pesov, broširana in vezana
ali 4 in 5 dolarjev

katoličan in sekularizacija sveta

POJEM in stvarnost sekularizacije vzbujata različne reakcije in odmeve v sodobnem človeku. Razlog za to ni le v tem, da pogosto različni ljudje o isti stvarnosti različno sodijo; v našem primeru je tudi v tem, da beseda sama – sekularizacija (ali le v odtlenkih drugačna beseda – desakralizacija) pomeni različne stvari.

Včasih pomeni sekularizacija samo prehod raznih ustanov izpod cerkvene oblasti in nadzorstva pod svetno gospodstvo. Ta osamosvojitve samo po sebi svetnega (profanega) od nadzorstva cerkvene hierarhije je v naši dobi docela naravna in celo zaželena; treba jo je le pozdraviti. Če se je Cerkev v preteklosti pogosto udejstvovala na področjih, ki niso bila njej lastna, marveč so spadala v svetno dejavnost, je to delala le nadomestno, ker pač ni bilo drugih, ki bi se takšnemu delu posvečali. Spomnimo se samo na strankarsko-politično in celo zgolj gospodarsko delovanje klera na Slovenskem v še ne tako daljni preteklosti! Cerkev danes delovanje na takšnih področjih prav rada prepušča drugim, že zato, da ji ostane več moči in časa za izvrševanje njej lastnega poslanstva. Prav je o tem zapisal dr. Vladimir Truhlar v svoji knjigi *Katolicizem v poglobljenem procesu* (Mohorjeva družba, Celje, 1971), da je izid procesa sekularizacije „nevezanost, samostojnost, dozorlost sveta v odnosu do religije“ (str. 158). Človek se je sam lotil svojih lastnih problemov in jih z lastnimi močmi skuša reševati.

Drugi pomen besede sekularizacija pa se nanaša na pravilno pojmovano avtonomijo zemskih stvarnosti. Povsem zakonita je zahteva po tej avtonomiji. To pribija tudi 2. vatikanski koncil: „Ustavljene reči in sama družba imajo svoje lastne zakone in vrednote, ki jih mora človek odkriti, uporabiti in polagoma urediti. To pa ne le zato, ker to avtonomijo zahtevajo ljudje naše dobe, ampak ker odgovarja tudi volji Stvarnika“ (Gaudium et spes, 36). Če pa seveda ta avtonomija časnega pomeni, da so stvari od Boga neodvisne in da jih torej ljudje smejo uporabljati tudi ne glede na Boga, potem pa je lahko uvideti, pravi koncilski konstitucija na istem mestu, kako zmotno je takšno naziranje.

Sekularizacija pomeni tudi proces očiščevanja religij – tudi krščanstva – verovanj in praktik, ki jih moderna znanost in zdrav čut po pravici zavračata. Znanost je namreč s svojimi metodami, torej naravno, razložila mnoge pojave, ki so jih ljudje v nevednosti pripisovali nadnaravnemu božjemu posegu. To delo znanosti še daleč ni opravljeno, saj bo v določeni, čeprav vedno manjši meri, zmeraj potrebno. Ta proces očiščevanja od lažnih verskih prvin bo verstvom, tudi in predvsem krščanstvu samo v korist. V to vrsto sekularizacije spada tudi demitologizacija svetega pisma, če le sledi strogo znanstvene metode in jo vodi cerkveno učiteljstvo.

Sekularizacija pa lahko pomeni tudi držo modernega sveta na kulturnem in sociološkem področju, ki si je postavilo za edino merilo svoje dejavnosti človeka, njegov razum in njegovo svobodo, brez vsake religiozne naravnave in razsežnosti. Sekularizacija v takšnem pomenu je že prava ideologija, tedaj ne le nekaj bolj ali manj spontan proces, marveč zavestno in načrtno izrivanje vsega religioznega iz območja človeka, družbe in sveta sploh. Po tem nauku je svet v neustavljivem procesu, ki vodi k postopni smrti vsake religije, k „smrti Boga“, k novemu imanentnemu humanizmu, v pokrščansko dobo.

Izhaja iz postavke, da je ob znanstveni razlagi človeka in sveta odveč in nevzdržna vsaka religiozna razlaga teh stvarnosti. Religiozno tolmačenje sveta je bilo sprejemljivo v detinski dobi človeštva (Feuerbach), ki pa je dokončno za nami, vsaj kar zadene nekdanji „krščanski Zapad“. Tudi sociološko religija ne bo ničesar več pomenila, ne bo se več vidno javljala v sakralnih osebah, predmetih in prostorih; izpodrinjena bo v notranjost posameznikov, ki ne bodo držali koraka s svetom.

Tu gre, kot je razvidno, za dve vprašanji: najprej za zanikanje vsake religiozne razsežnosti v človeku in v svetu, kakor ju pojmuje imanentni humanizem; potem pa za izrivanje vseh vidnih religioznih simbolov iz družbenega življenja, tudi v primeru, da bi religija le še igrala kakšno vlogo v tem življenju.

Glede prvega vprašanja je jasno, da krščanstvo ne more sprejeti tako pojmovane sekularizacije. Človek je odvisen

od Boga, naj se tega zaveda ali ne, naj to prizna ali ne. Obenem pa Boga tudi nujno potrebuje. Potrebnost Boga za človeka je tedaj ontološka in psihološka. V tem pogledu nam moderno veroslovje navaja drugačna dejstva, kot pa jih predpostavlja dr. Truhlar v zgoraj omenjeni knjigi (str. 159). „Moderna“ in „znanstvena“ Japonska je npr. v zadnjem času proizvedla na stotine „novih religij“, da bi potešila človekovo teženje po transcendentnem. Podobno je v moderni Južni Afriki v zadnjih sto letih nastalo čez tisoč novih verskih ločin. Dokaz, da brez Boga človeku ni življenja. Kot pravi 2. vatikanski koncil: „Od samega rojstva je človek povabljen k dvogovoru z Bogom. Človek obstoji samo zato, ker ga je Bog iz ljubezni ustvaril in ga iz ljubezni ohranja v biti. In lahko se trdi, da samo tedaj živi v polnosti resnice, kadar svobodno prizna to ljubezen in se popolnoma preda svojemu Stvarniku“ (GS, 19).

Ne smemo zamenjavati znanstveno-tehnične razsežnosti z antropološko. Znanost in tehnika imata za predmet raziskovanja neposredno stvarnost sveta. Njun prostor ne presega tega sveta. Človek pa ima širše obzorje, čeprav živi in se giblje po eni strani v vodoravni, zemski razsežnosti, ima pa tudi navpično, nadzemsko razsežnost, ki ga usposablja, da prestopi vodoravno obzorje in se sreča z Bogom. Biti v odnosu do Boga in priznati ta odnos spada k človekovemu bistvu. V tem smislu je „sveto“ človekova bistvena prvina.

Pri sekularizaciji v tem smislu in pri sekularizmu kot ideologiji gre pravzaprav za naturalizem, le da v novi obleki in z novim imenom. Sekularizem izključuje ne le v teoriji, marveč tudi v vsakdanjem praktičnem življenju vsako naravno na Boga in odnos do njega. Je torej istočveten z ateizmom, s sistemom, ki je zaprt in ujet v svoj imanentizem in zato dejansko sovražnik vsakega sistema, ki je odprt transcendentni, tedaj predvsem vsaki religiji in še posebej krščanstvu.

Misliti in upati – to zdaj je kot odgovor na drugo zgoraj zastavljeno vprašanje, – da bi človek mogel kdaj v svojem religioznem življenju pogrešati vidnih religioznih izrazov, se pravi najprej ne priznati v dejanstvu telesno-duhovne strukture človeka; obenem pa ne jemati resno dejstva učlovečenja. Bog se nam je razodel in nam govoril kot človek. V Kristusu nam Bog govori s človeškimi besedami in čutno zaznatnimi kretnjami. Tudi odreši nas ne le z notranjimi dejanji, temveč tudi s telesnim, zunanjim trpljenjem.

A ne samo to! Sveto v krščanstvu (vse, kar je bolj ali manj izključno določeno za božji kult) ima tudi in predvsem pomen učinkovitega znamenja, ki označuje in povzroči Kristusovo posvečevalno prisotnost. Katoliška Cerkev vedno bolj poudarja in vrednoti svojo lastno zakramentalnost (Cerkev je „sacramentum mundi“ – vidno znamenje posvečenja in zveličanja sveta), ki ni drugo kot nadaljevanje zakramentalnosti Kristusove človeške narave, ki je zakrament – učinkovito znamenje posvečenja in rešenja sveta. Zato se Cerkev ne more ukloniti zahtevi, da bi uknila svoje zakramentalno posredovanje, tudi če bi per impossibile tako laže delala za kraljevanje ljubezni med ljudmi. Za Cerkev je namreč nauk, da je njeno zakramentalno posredovanje božjega izvora, nedotakljiva dogma. Krščanstvo je religija ali pa ga ni. In religija pomeni tudi izrecen odnos do osebnega Boga, obenem pa sistem zakramentalnega posredovanja (že Cerkev sama kot ustanova s svojo hierarhijo, z zakramenti, drugimi obredi, dogmami). Cerkev za nobeno ceno ne more odvreči svojih temeljnih institucij, ker so te pač božjega izvora in ker jo delajo prav religijo. Da je vera notranje življenje te religije, dejstva ne spremeni. Res pa je, da je vera zanjo stalen poziv k njenemu religioznemu očiščevanju.

V luči teh razmišljanj ne razumemo dr. Truhlarja v omenjeni knjigi (poglavje o desakralizaciji, str. 154-157), kjer se nagiba k nekemu pretežno duhovnemu religioznemu udejstvanju brez zadostnega upoštevanja zakramentalnosti Cerkev in njenih posvečenjskih sredstev. Tudi ne upošteva, kot bi bilo treba, človekove narave, ki kot telesno duhovna zahteva za religiozno življenje tudi čutne prvine. Če pa je hotel povedati le to, da nekateri verski simboli niso več primerni psihologiji današnjega človeka, mu pa seveda radi pritrdimo. Tega se tudi uradna Cerkev sama zaveda, ko odpravlja nekatere preživete simbole in jih na-

v krizi

VES SVET je danes v krizi. Življenje teče tako naglo, da ga skoraj ne moremo dohajati. Vse se spreminja; ne vemo, kaj se bo od prejšnjega obdržalo, ne, kaj bo novega nastalo. Vidimo, da je marsikaj, kar smo nekdanj imeli za prav trdno in nespremenljivo, odpovedalo v novih okoliščinah, ker je bilo le preveč vezano na prejšnje. Ponujajo se nam nove oblike in novi vzorci ravnanja, pa nismo gotovi, da so pravi. Zato smo zmedeni, marsikdaj ne vemo, kako bi se odločili, kaj bi storili in kaj opustili, česa bi se oprijeli.

Ko je ves svet v krizi, ni čudno, da smo v krizi tudi mi. Mi, to je naša skupnost, naše ustanove in naši napor, pa zlasti še naši ljudje kot posamezniki. Ti slednji, kot osebe, to večkrat priznavajo: znašli so se v zmed, ko ne vedo, kaj bi morali storiti, in iz katere ne vidijo poti, zaenkrat vsaj še ne. Drugi krize naravnost ne kažejo, morda jo celo skrivajo, a jo čutimo pri njih: prej tako dejavni, gibčni, polni pobud, so utihnili, se umikajo v zatišje, ne zapirajo vase, strastno iščejo opore v svetu ali v soljudih, ustvarjalno so umolkni. Nekateri so bili prej vsi odprti, navdušeni za novo, sedaj pa so se krčevito zapri v izročeno pravovernost in postali nezaupni do vsega novega. Zopet drugi navidez ne javljajo nikake krize, pa tudi nikakega posebnega življenja ne; živijo ali životarijo zgolj vegetativno in se trpno prilagajajo novim razmeram.

Na zunaj se kriza javlja v nepravilnem ravnanju, v pre mnogih nerodnostih in celo zablodah. In tistim, ki jih je zajela, je nadvse težko pomagati ali pa sploh ni mogoče, ker so zablodenost dvignili na oltar in celo zasledujejo tiste, ki je ne bi hoteli častiti, kadar to delajo sami. Ker pa je njihova vera verjetno vendar šibka, jo krepijo in podzidavajo s tem krepkejšo strastjo.

Kriza se potem javlja v vsem našem skupnem življenju, v naših ustanovah in v vseh naših naporih. Če osebe niso gotove, kaj je storiti, kako se obrniti, morejo to še manj biti ustanove; te nimajo spoznanja ne volje. A kaj jim moremo dati mi, ko sami ne vemo, ne kod ne kam. Pač že obstajajo, a življenje v njih ugaša; kmalu utegnejo ostati zgolj lupine brez jedra, brez duše.

Če hočemo poživiti te ustanove in obnoviti ter osvežiti življenje v njih, če hočemo še prej v sebi premagati krizo, ki nas hromi in jalovi, moramo imeti dovolj poguma, da stvarnosti povsem objektivno pogledamo v obraz, da odkrijemo korenine krize, pa tudi še preostale žive klice, iz katerih bi mogli razviti novo življenje.

To ni lahko. Vzroki krize, prvič, niso samo v nas; kriza je občna in je kot taka tudi nas zajela. Drugič, težko bi trdili, da ravno mi izkazujemo posebno mero poguma, kadar je treba trdi ali neprijetni stvarnosti pogledati v oči, jo trezno premeriti in iz dosežkov potegniti posledice. Morda prav zato, ker smo pregloboko v krizi, te počemo priznati. Tudi se prekrčevito oprijemamo starih misli, čisto le starih predsodkov, in nezaupno zremo na vse novo. Ne moremo se živeti v dejstvo, da je isti stvari mogoče služiti na več načinov in da tok časa terja neprestano prilaganje teh načinov vsakovrstnim okolnostim. Težko umemo, da je nekaj lahko bilo nekoč prav, pa danes ni več in je treba najti nekaj boljšega.

KATOLIČAN IN SEKULARIZACIJA...

domeša z drugimi, današnjemu človeku bolj ustrežajočimi (npr. velike spremembe pri krstnem obredu).

Ali naj torej kristjan pozdravi sekularizacijo sveta v tem zadnjem, radikalnem pomenu besede? Ali ne bo proces radikalne sekularizacije sveta prisilil kristjane k bolj avten-tični, bolj osebno zavestni in močni veri, ki se ne bo več mogla opirati na religiozno vzdušje prepojeno z verskimi ustanovami, društvi in posebno še religioznimi simboli? Na to vprašanje odgovarja Pavel VI. v nagovoru na člane tajništva za nevernike 18. marca 1971. Za večino kristja-

SVET se je zadnji čas res močno spremenil in za nas še posebej. Če je vedno težko držati korak z njim, je nam to še posebno težko. Težave bi čutili, čeprav bi ostali doma in novo dogajanje spremljali v svojem navajenem svetu. A ne le nismo tam ostali, tudi tisti naš svet se je porušil: našega vajenega sveta nikjer več ni. Tudi v naši stari domovini se življenje močno spreminja in še v nam tujem ključu. Ker tega nismo mogli in ne hoteli sprejeti, smo odšli v tujino. Tu je že tako za nas tuji svet, ki pa se tudi spreminja. Tako nam je dvakrat težko iti z njim v korak. Ker se vanj nismo dovolj vživeli, starega pa smo izgubili, niti nimamo trdnega oporišča, ob katerem bi se mogli razvijati z razvojem življenja. Ker nam je neka trdnost potrebna, se zlasti starejši pretrdo držimo ostankov starega sveta, ki da smo jih rešili, pa ne vidimo, da so prečesto povsem izvotljeni. Mladina naše zagledanosti v preteklost ne more deliti, zato se še bolj predaja dejanskemu življenju, a ostaja brez trdnih osnov za njegovo presojo in oblikovanje.

Ker nismo dovolj živo v rastli v resnično življenje, ki polje okrog nas, in preveč živimo v časih, ki so prešli, doživljamo nekdanje dogodke kot še vedno aktualne: zagovarjamo se za to, kar smo storili, in za tisto, kar smo opustili; iščemo krivcev za vse, kar se ni zgodilo po naših pričakovanjih in željah, le zgodovinsko vedre in objektivne sodbe nismo zmožni. Zato tudi ne moremo stopiti z obema nogama v sedanost, ki nam postavlja več ko dovolj halog, katere moramo opraviti sedaj in ne zopet čez nekaj desetletij, ko nas tako ne bo več. Šele ko bomo preteklost pretrasi, bomo mogli kaj pozitivnega storiti, če bo še čas za to in če bo še ostal kdo, ki bo mogel kaj storiti.

Preteklosti ne moremo in ne smemo izbrisati iz življenja. A doživljati jo je treba prav kot preteklost, kot to, kar je bilo in je minilo, kot to, česar ne moremo več spreminiti in ne odpraviti, od česar pa se lahko učimo, če ga nepristransko, vedro presojava. Preteklost nas more varovati, da danes ne ponavljamo napak, ki smo jih tedaj zagrešili, ne za to, da vztrajamo v njih, ker menda le tako znamo braniti svojo sposobnost in svoj ugled. Še manj nam sme biti preteklost pretveza, da se maščujemo za poraze iz tiste dobe nad vsemi, ki nam niso tedaj dajali prav in nam še danes ne dajejo.

S krčevitim oprijemanjem preteklosti, ki jo včasih še ponarejamo, si otežujemo že tako težko nalogo, ki je živeti polno in ustvarjalno našo sedanost ter iz nje soustvarjati prihodnost.

RADI govorimo o svojem poslanstvu, morali pa ga bomo jasneje opredeliti, kakor smo to storili doslej. Gotovo bo pač, da naše poslanstvo ni v tem, da se stalno vrtimo le v preteklosti ter se zaradi nje žremo sami in med reboj. Ob tem pa izumiramo. Če imamo kako poslanstvo, je v tem, da sedaj in tukaj nekaj storimo. Kaj in kako, to je ravno treba odkriti. Za to pa moramo, res z izkušnjami iz preteklosti, a tudi s pogledom v prihodnost, skušati čim globlje doumeti svojo sedanost. Tukaj in sedaj smo, le tukaj in sedaj moremo kaj storiti, tukaj in sedaj mora tedaj biti naše poslanstvo.

vinko brumen

nov, kakršni dejansko so, pravi papež, namreč slabotni v veri, ki zatorej potrebujejo religiozno vzdušje za ohranitev vere in življenja po njej, bo sekularizacija sveta in navidezna odsotnost Boga in religioznih simbolov v družbenem življenju nad vse resna nevarnost, da zgube vero in se vržejo v naročje sodobnemu ateizmu in materializmu. Le vera majhne elite bi morda v takšni religiozni praznini porasla in se okrepila, ker bi izzvala v njej nov napor za ponotranjenje in pojačanje verskega doživljanja.

dr. alojz j k u k o v i c a

iz slovenske kulturne akcije

S K L I C

z a

REDNI OBČNI ZBOR SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

v soboto, 31. julija 1971, ob petih popoldne, v gornji dvorani Slovenske hiše,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

z naslednjim

DNEVNIM REDOM

1. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila:

predsednika;
tajnika;
blagajnika;
vodij odsekov.

3. Poročilo nadzorstva.
4. Sprememba pravil.

Odbor predlaga nekaj sprememb in dopolnil:

- a.) V členu 17. naj se črta stavek: „Noben član odbora ne sme istočasno zasedati dveh mest.“ in nadomesti z: „Odbornik je lahko vodja dveh odsekov, toda v tem primeru ima samo en glas.“
- b.) Členu 20. naj se doda: „Člani nadzorstva imajo pravico udeleževati se odborovih sej, imajo pa samo posvetovalni glas.“
- c.) Člen 21. naj se dopolni, da se ustanavlja še en odsek, ki naj zajema področje politično-socialno-ekonomskih in eksaktnih ved.
- č.) Člen 25. naj se glasi: „Slovenska kulturna akcija izdaja splošnokulturno revijo v uredništvu od odbora določenega urednika, ki predlaga nato odboru enega ali dva sourednika v potrditev. Odbor izdaja tudi mesečno organizacijsko in kulturno-propagandno glasilo, katerega uredništvo na isti način kot zgoraj imenuje in potrjuje odbor. Odbor izdaja tudi knjige in publikacije, katerim sproti določa urednika za vsako posebej. Odbor prireja predavanja in kulturne prireditve v Argentini in jih pobuja drugod.“

5. Volitve novega odbora.
6. Slučajnosti.

Po 9. členu pravil imajo redni člani aktivno in pasivno volilno pravico. Podporni člani pa imajo na občnem zboru posvetovalni glas. S tem obveščamo obojno članstvo o občnem zboru in ju vabimo, da do konca junija sporoči odboru morebitne predloge za občni zbor. Opozarjamo pa tudi, da imajo redni člani pravico pismeno pooblastiti katerega koli rednega člana, ki bi se udeležil občnega zbora, da jih v vsem zastopa.

Občni zbor je sklepčen ob nadpolovični udeležbi rednih članov, pol ure po napovedanem času pa ob vsaki udeležbi. (13. člen pravil.)

dr. Tine Debeljak, l.r.
predsednik

Buenos Aires, 31. maja 1971.

dotiskana je

tretja knjiga XI. letnika
knjižnih publikacij
slovenske kulturne akcije

vladimir kos
ljubezen in smrt.
in še nekaj.

pesniška zbirka

ilustrirala je pesmi akad. slikarka bara remec

Tržaška MLADIKA je v letošnji 2. (februarski številki) pod novim zaglavjem „Slovenski poldnevnik: Celovec - Maribor - Ljubljana - Trst - Buenos Aires“ prinesla krajše kritično poročilo o 3. številki Meddobja in obvestilo o izidu Mauserjeve knjige Na ozarah. Recenzijsko gloslo pa je v 4. številki (aprilski) iste tržaške revije o tej knjigi zapisal Maks Šah. Oboje ponatisnemo.

MEDDOBJE. Prispela je 3. številka slovenske revije Meddobje, ki jo izdajajo Slovenci v Buenos Airesu. Ta številka je morda bolj od ostalih izraz razpoloženja, včasih stiske, pa spet vere v poslanstvo, ki ga čutijo tamkašnji Slovenci do svojega naroda. Sodelujejo: France Papež iz Argentine, Vladimir Kos z Japonske s pesmimi. Frank F. Bukvič iz ZDA s prozo Strast, Vinko Brumen iz Argentine je napisal daljšo razpravo pod naslovom Naš izseljenski tu in sedaj. – Razen tega piše M. Gogala o razvoju revolucionarne misli, glose Fr. Papež: Ludwig van Beethoven in France Prešeren – genij ritma, genij besede, Tone Gosar pa je napisal namesto osmrtnice svojemu očetu sociologu univ. prof. Gosarju prisrčen spomin pod naslovom Moj oče. Med kritiki je zanimiv prispevek Rajka Ložarja iz ZDA Tri antologije nemške lirike. Med mnenji pa še Brumnov zapis Ali se staramo? Vsa revija je izraz prizadetosti in ljubezni, žal le, da del kulturnih delavcev ne sodeluje več v njej; njena teža bi bila sicer še večja.

KAREL MAUSER, Na ozarah. Zbirka črtic, ki jo je pred kratkim izdala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu kot prvo knjigo XI. letnika svojih publikacij, je Mauserjeva 25. knjiga. (Poročilo nato navaja doslovno Mauserjev uvodni zapis v zbirko, ki je v knjigi natisnjen v faksimilu.)

Prof. Šah pa piše o tej zbirki tole:

Karel Mauser je pri SKA v Buenos Airesu izdal zbrane črtice Na ozarah. Zbirko preveva ljubezen do rodne grude, so spomini na mlada leta in predstavljajo prijeten mozaik razpoloženj; ki jih je pisatelj podoživljal doma in po svetu. Dom mu je svet pod očakom Triglavom, širni svet pa ne pozna meja. Kjer je raztresena slovenska kri, tam so slovenska srca, tam je slovenska beseda, tam so slovenski domovi s srčki in bohkovim kotom.

O bibliofilski knjižni izdaji Žalost zmagoslavja – antologija poljske medvojne emigracijske lirike v prevodih Tineta Debeljaka, z lesorezi Bare Remec, – ki jo je Slovenska kulturna akcija letos poklonila darovalcem jubilejnega prispevka za Glas, je Vestnik, glasilo slovenskih svobodnjakov, v svoji 2. letošnji številki (1971/II - 20. 4. 1971) na str. 67 objavil poročilo, ki ga je podpisal Dr. K. in ga tu ponatisnemo v celoti.

SLOVENSKA kulturna akcija je darovalcem jubilejnega prispevka ob 15-letnici Glasa poklonila izredno lepo knjigo „Žalost zmagoslavja“, ki vsebuje poljske vojne in emigracijske pesmi, ki so nastale med drugo svetovno vojno (1939-1945). Pesmi je prevedel in tudi zbirko uredil dr. Tine Debeljak, s krasnimi linorezi pa jo je opremila Bara Remec.

Je to res izredno lepa knjiga po vsebini in opremi. Tako krepkih in globokih vojaških pesmi Slovenci ne premoremo, čeprav so tudi naše domobranske pesmi zelo lepe; in prav je storil dr. Debeljak, da nam jih je prevedel. V teh pesmih se zrcali junaška poljska duša in njena silna ljubezen do poljske zemlje. Težko bi v vsej svetovni literaturi našli take pesmi, kot je npr. „Sveti Bog“, ki jo je spesnil eden izmed največjih modernih poljskih pesnikov – Kazimierz Wierzyński. V njej prosi Boga, da mu blagoslovi orožje, da

naj noben strel ne pade zaman, da mu blagoslovi meča udar in da mu nakloni zmago. (Prevod te pesmi je v tej številki Vestnika ponatisnjen iz naše zbirke kot uvodnik. – op. ur.) Silno krepka je tudi pesem „Bajonet na cev“ (Wladislaw Broniewski), izredno globoka „Klečeči vojak“ (Lach Piwowar.) Res nekaj posebnega so te pesmi in so lepo darilo za slovenske protikomunistične borce, ki so se, prav kot njihovi poljski bratje, borili – kakor pravi Kazimierz Wierzyński – „za pravično stvar, za voljo svobodno, za zemljo rodno, za matere križ na čelu, za dedovske grobove, za naše otroke in žene, za pravice človeške in božje...“

Knjiga je izšla kot 75. publikacija SKA v 500 izvodih. Prvih 250 je poklonjenih darovalcem jubilejnega daru, ostalih 250 pa je v prodaji. Vsi izdani (razen recenzijskih) imajo številke. Knjigo vsem borcem toplo priporočamo.

Isto glasilo protikomunističnih borcev v Argentini v isti številki na predzadnji ovojni strani poroča tudi o izidu Lojzeta Ilije povesti Huda pravda (2. knjiga XI. letnika knjižnih izdaj SKA). Pisec, ki ni podpisan, pravi:

KO JE BILA ta številka Vestnika že v tisku, smo od Slovenske kulturne akcije prejeli v oceno knjigo Huda pravda, ki jo je napisal Lojze Ilija. Pisatelj ji je dal podnaslov: Povest iz domobranskega življenja. O knjigi bomo še poročali. Naj danes na kratko omenimo, da opisuje knjiga domobransko življenje na postojanki nekje v Sloveniji in sicer v času od binkošti 1944 do maja 1945, to je v dobi najusodnejših odločitev. Pisatelj je knjigo posvetil svojemu rajnemu bratu Andreju domobrancu in nad 12000 tovarišem, ki z njim vred nimajo groba – ob 25-letnici njihove grozne smrti. Opombe k tej povesti je na koncu knjige napisal dr. Tine Debeljak. Iz teh opomb posnemamo, da je Ilija služil med revolucijo v slovenskem domobranstvu kot vodja propagandnega oddelka. Sodeloval je tudi pri Gorenjskem domobranstvu. V maju 1945 je skupaj z mnogimi tisoči Slovencev zapustil domovino, živel po taboriščih in se končno naselil v Venezueli.

Po mnenju dr. Debeljaka je Huda pravda prvi slovenski širši pripovedni tekst iz domobranskega življenja, v katerem so prikazane osnove in problematika domobranstva, njegovi ideološki temelji in cilji. Mogočni Mauserjev roman „Ljudje pod bičem“ ni domobranski roman v ožjem smislu te besede, ampak je zgodba dveh ljudi med revolucijo in po njej, ki pa nazorno oriše vse zlo, ki je med revolucijo uničevalo slovenski narod (nacizem, fašizem in komunizem) in oriše tudi odpor slovenskega ljudstva, ki je z domobranstvom dosegel svoj višek.

S to knjigo smo dobili slovenski protikomunistični borci, posebej pa še domobranci, svoj življenjepis, za katerega se pisatelju Lojzetu Iliji toplo zahvaljujemo. Kot rečeno, bomo o knjigi še poročali.

O bibliofilski pesniški zbirki Žalost zmagoslavja je v pismu prevajalcu dr. Tinetu Debeljaku pisatelj Lojze Ilija iz Venezuele zapisal tole:

„Prejel sem zbirko Žalost zmagoslavja. Silno lepo delo, težke, pretresljive vsebine, z močnimi značilnimi ilustracijami; kaj več pač ne morem reči, ker sem delo le bolj na hitro pregledal. Prav tisti čas je namreč prišel na obisk dolgoletni prijatelj hiše, Poljak, ki je bil v Varšavi advokat... njegova žena pa slika... Ko sem mu pokazal Žalost zmagoslavja in je zadaj bral naslove pesmi v svojem jeziku, so mu prišle solze v oči. Seveda sem mu knjigo takoj odstopil in je tako ta izvod prišel v zelo prave roke; ti pa mi pošlji drugega...“

prva knjiga XI. letnika

knjižnih publikacij

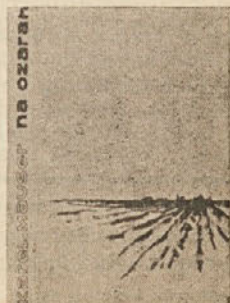
slovenske kulturne akcije

360 strani bogatega
branja

vezana 16 pesov ali 5 dolarjev
broširana 13 pesov ali 4 dolarjev

karel mauser na ozarah črtice

zbral in uredil prof. janez sever
oprema arh. marjan eiletz

NOVA SLOVENSKA REVIIJA Z N A M E N J E

Za veliko noč je Mohorjeva družba v Celju poslala v slovenski svet prvo dvojno številko nove slovenske katoliške revije Znamenje. Nje glavni urednik je naš prijatelj in sodelavec Meddobja lazarist prof. dr. Franc Rode, odgovorni urednik pesnik in publicist France Vodnik, souredniki pa so Pavel Bratina, Stanko Cajnkar, Emilijan Cevc, Marko Dvorak, Stane Gabrovec, Peter Kovačič, Janez Marolt in Maks Miklavčič.

Revija se skuša, kot je zapisano v uvodu, polno „zavedati svojega odgovornega opravila do širšega medčloveškega in posebej do soverujočega občestva“. Revija bo redno izhajala vsaka dva mesca. Med pomembnimi pisanji v tej prvi dvojni številki je omeniti nativ govora pisatelja Alojza Rebule na Prešernovi proslavi študentom teološke fakultete v Ljubljani „Prešeren in krščanstvo“. Škof dr. Vekoslav Grmič je prispeval esej o „Človeku ene ali dveh razsežnosti. Vladimir Truhlar je prispeval tri nove pesmi iz svoje pesniške zakladnice. Anton Trstenjak piše o temi „Za človeka gre“, Janez Janžekovič pa priobča sestavek o Mauriceu Blondelu. „Pogovor s preteklostjo“ je zapisal bivši urednik revije Nova pot, ki je za lanski božič prenehala, prof. Stanko Cajnkar. Lep je prevod Charles Peguyjeve pesmi „Izpraševanje vesti“, ki ga je oskrbel pesnik Jože Udovič, medtem ko je Juana Ariasa pesnitev „Tisti, ki nas obsojajo“ prepešnil Rafko Vodeb. Revijo bogati posebno poglavje namenjeno zapiskom o dogodkih, ljudeh in gibanjih doma in v svetu.

Izid nove katoliške kulturne revije v domovini iz srca pozdravljamo in ji želimo ves uspeh v plemenitem prizadevanju za duhovni dvig in vzpon slovenskega človeka.

BORIS PAHOR JE PREJEL LETOS NAGRADO „VSTAJENJE“

Letošnjo tržaško nagrado Vstajenje, ki so jo 1964 ustanovili zastopniki slovenskih katoliških zamejskih društev in ustvarjalcev, je komisija, kateri je predsedoval prof. Martin Jevnikar, podelila pisatelju Borisu Pahorju za njegovo najnovejšo knjigo „Skarabej v srcu“. Ta nagrada je danes edina literarna nagrada zunaj meja Slovenije. V osmih letih so bili nagrajeni naslednji slovenski književniki: Vinko Beličič, France Dolinar, Ruda Jurčec, Karel Mauser, Vinko Brumen, Alojz Rebula, Lev Detela in zdaj Boris Pahor.

Pahor se je zadnja leta uveljavil ne samo kot publicist in odličen urednik revije Zaliv, marveč tudi kot pisec, ki prikazuje tržaško zamejsko okolje, v njem predvsem slovenskega človeka, njegov boj za življenje, posebej za njegovo tragično zgodovino zadnjega pol stoletja. „Skarabej v srcu“ je izrazit primer takšnega pisateljevega prizadevanja; knjiga je pisana kot potopisni

zapis z jadrnanja po Sredozemlju, a na globoko obravnava vso težo in jedkost slovenske problematike naših dni. Zanimivo je, da je bila v Ljubljani in v Mariboru – izšla je pri založbi Obzorja – v nekaj dneh pokupljena. Pač zadoščenje plodovitemu piscu, ki so mu predlanski njegovega „Odiseja ob jamboru“ v matični Sloveniji uradno prepovedali in knjigo zaplenili.

Nagrajencu Borisu Pahorju čestitam!

† Arhitekt IVAN VURNIK

Na veliki četrtek letos je umrl, na veliko soboto pa je bil pokopan v svojem rojstnem kraju Radvljičji velik slovenski umetnik, globok in prepričan kristjan, prof. arh. IVAN VURNIK, redni profesor ljubljanske univerze, nenkrat odlikovan, častni senator dunajski in Prešernov nagrajenec. O njegovih velikih stvaritvah in o velikem in odločilnem pomenu za slovensko cerkveno in religiozno umetnost bomo v Glasu pisali v eni bližnjih številok.

NOVI NESMRITNIKI FRANCOŠKE AKADEMIJE

Francoska Akademija je imenovala nove člane. 71-letni Julien Green je bil prištet med nesmrtnike. Julien Green je prvi tujec, ki je postal član Akademije, odkar je le-to leta 1635 ustanovil kardinal Richelieu. Zasedel je mesto pokojnega nobelovca François Mauriac. Novi akademik je v Parizu rojen Američan; starši so mu bili iz ZDA. V prvi vojni je služil kot vojak pod francosko zastavo. Ta sloviti romanopisec piše izključno v francoščini, razen življenjepisa „Memories of happy days“ (Spomini na srečne dni), katerega prvi zvezek je pisan angleško. Glavna tematika njegovih številnih romanov in drame „Jug“ je južna pokrajina ZDA in njenih ljudi. Najbolj je poznan po romanu „Moira“.

Drugi akademik je Georges Isard, ki je zasedel izpraznjeni sedež pokojnega Massisa. Izvolili so ga kar v prvem skrutiniju. Isard je star 68 let, poročen je s sestro kardinala Daniélouja. Je soustanovitelj katoliške revije L'Espirit in sočasno tudi glavni urednik časopisov La Flèche in Clarté. Slove njegovi spisi La pensée de Pégy; Oû va le communisme? in Kravchenko contre Moscou.

Tretji novi član akademije nesmrtnikov pa je Roger Caillois, ki je zasedel Carcopinovo mesto. Je ustanovitelj francoskega Inštituta za visokošolski študij v Buenos Airesu, kjer je izdajal med vojno revijo Lettres françaises. Po povratku v Francijo je ustanovil knjižno zbirko Croix du Sud, ki je namenjena francoskim prevodom iz južnoameriške literature. V francoščino je prevajal Jorge Luis Borgesa in s temi prevodi med Francozi populariziral tega najvišjega predstavnika moderne argentinske literature. Leta 1953 je ustanovil revijo Diogène, trojezično v španščini, angleščini in francoščini, ki se posveča filozofiji in humanističnim vedam. Glavno njegovo delo pa je razi-

skava družbenih mitov; s tega področja so pomembne njegove knjige Babel, pa Le Mythe de l'homme.

- Sovretovo nagrado, ki jo Društvo književnih prevajalcev Slovenije vsako leto podeli najboljšemu slovenskemu prevajalcu, je letos prejel pesnik Jože Udovič za prevod Hermann Brochovega romana „Vergilova smrt“.

- Mladinska knjiga je za svojo zbirko Monumenta litterarum napovedala izid faksimiliranih izdaj Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske in Trubarjevega Katekizma.

- Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani je izšla pesnika Daneta Zajca drama v stihih „Potohodec“. Najnovejša pesniška zbirka Jožeta Snoja, tudi pri Cankarjevi založbi, pa je „Nenadoma v velikem prostoru sami“.

darovi

Ignacij Grohar, Argentina, 10 pesov
Dra. N. N., Argentina, 24 pesov
Mirko Šmon, Argentina, 9 pesov
Jože Bajda, Argentina, 8 pesov
Franci Urh, Argentina, 5 pesov
Jože Štefanič, Argentina, 10 pesov
N. N., Argentina, 2,11 pesov

Rev. Stanko Skvarča, Argentina, v spomin pok. dr. Vinka Zorca, 30 pesov

Ing. Jože Györkos, Kanada, 2 dolarja

Ing. A. Stravs, Švica, 50 š. fr.
Ing. Stojan Kertelj, ZDA, 10 dl

Leo Kristanc, ZDA, 10 dolarjev
Leopold Mihelič, ZDA, 5 dolarjev
Ignacij Hren, ZDA, 10 dolarjev

podporna članarina

Avguštin Jeločnik, Argentina, 30 pesov
Simon Rajer, Argentina, 30 pesov

Prostovoljni prispevki na 1. kulturnem večeru 1971: 41,11 pesov

mecenski dar za Mauserjevo knjigo p. Bernard Ambrožič ofm, Avstralija, 15 avstralskih dolarjev

Vsi navedki za Argentino so najavljene v novi valuti.

V OCENO SMO PREJELI

Dr. Jakob Kolarič CM, škof Rožman, duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici časa. II. del. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu, 1970. Strani 542

Finžgarjeva pisma Ferdinandu Koledniku. Zbral in uredil Martin Jevnikar. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu 1971. Str. 152. Knjigo je Mohorjeva družba izdala za stoletnico rojstva Franca Sal. Finžgarja.

Matija Kovačič, Od Radića do Pavelića: Hrvatska u borbi za svoju samostalnost. Uspomene jednog novinara. Knjižnica Hrvatske revije. München-Barcelona, 1970. Str. 302.